

Jaarverslag

Het werk van Klimaatverbond Nederland in 2022

Klimaatverbond
30
JAAR
geweest

Klimaatverbond
Nederland

Jaarverslag 2022

Klimaatverbond Nederland

Inhoudsopgave

- 3 Voorwoord
- 4 Jaarrekening
- 5 CO₂-beprijzing
- 7 Woon- en leefomgeving
- 9 Hitte
- 10 Energiebesparing
- 12 30 jaar Klimaatverbond Nederland
- 13 Communicatie
- 14 In de media

Klimaatverbond
Nederland

Klimaatverbond Nederland 30 jaar in beweging

In 2022 stond Klimaatverbond Nederland stil bij haar dertigjarig bestaan. De *Earth Summit* in Rio de Janeiro was in 1992 de aanleiding voor een aantal provincies, waterschappen en gemeenten om de ambitie van deze mondiale VN-milieutop naar hun schaalniveau te vertalen: *Think Global, Act Local* liet consensus zien. Zolang de mens de natuur en eindige grondstoffen ongeremd en gratis kan gebruiken, is het niet vanzelfsprekend dat de aarde schone lucht, water en bodem levert. In het lijvige boekwerk waarmee de top eindigde (Agenda 21) kondigde de wereldgemeenschap een krachtige sprint aan om het tij te keren (de toenmalige ministers Alders en Pronk benadrukten al dat er 'radicale veranderingen' noodzakelijk waren). De benodigde inspanning is een marathon geworden.

Klimaatverbond nam in 1992 de handschoen op namens een groep decentrale overheden die voorop wilden lopen bij het formuleren en uitvoeren van die radicale veranderingen. Dit deden we door te werken aan lokaal klimaatbeleid en de nut en noodzaak hiervan te agenderen. 'De 'radicale veranderingen' waar Alders en Pronk over spraken, vragen om andere economische afwegingen en modellen, beleid en uitvoering. Om dat pad op te gaan werkt Klimaatverbond al vanaf haar oprichting aan bewustwording, kennisverspreiding en ontwikkeling van nieuwe instrumenten waarmee ook regionale en lokale overheden krachtig kunnen sturen. Beleid én uitvoering moeten zich richten op een houdbare toekomst. Daar ging 'Rio' over en dat is al dertig jaar de missie van Klimaatverbond. Om die waar te maken kiest Klimaatverbond de rol van wegbereider en ondersteuner van provincies, waterschappen en gemeenten in de race tegen de klimaatcatastrofe.

In 2022 is ook weer hard gewerkt aan de missie. Het agenderende werk is verder doorgeschoven naar het adresseren van nieuwe kwesties die van belang zijn voor impactvol lokaal klimaatbeleid en het verder onderzoeken, uitwerken van handelingsperspectieven en instrumenten voor onze leden en achterban. Meer hierover kunnen jullie lezen in de volgende hoofdstukken.

Dit werk doen we met een klein basisteam van gemiddeld 10 mensen en een flexibele schil van rond de 15 mensen (afhankelijk van de projecten). De mensen wisselen elkaar af, maar de gedrevenheid en passie voor het onderwerp klimaat en de volle inzet voor de organisatie blijven gedeelde waarden. Op deze plek willen we graag onze – nu gepensioneerde – collega Thijs de la Court nog een keer bedanken voor zijn jarenlange inzet voor Klimaatverbond in diverse rollen.

Het stoppen van verdere klimaatverandering is steeds urgenter, vandaag nog meer dan gisteren. Daarnaast manifesteren zich steeds meer de effecten van de nu al in gang gezette klimaatverandering. De noodzaak van doelmatig klimaatbeleid is dus alleen maar toegenomen. Klimaatverbond Nederland werkt aan beide zaken (adaptatie en mitigatie) en kan dit niet doen zonder blijvende steun van haar leden en samenwerkingspartners als de koepels en de ministeries. Daarom danken we jullie voor de steun in 2022 en laten we in de komende jaren nog meer en intensiever samenwerken en nog meer leden betrekken bij ons verbond voor het klimaat!

Stephan Brandligt

Voorzitter
Klimaatverbond Nederland

Petra Lettink

Directeur
Klimaatverbond Nederland

Jaarrekening 2022 Klimaatverbond Nederland

CO₂-beprijzing

Wegbereidersprogramma

Binnen het programma CO₂-beprijzing heeft Klimaatverbond Nederland in 2022, na de eerdere 'pressurecooker' bij de provincie Fryslân, een vergelijkbaar proces doorlopen samen met de provincie Drenthe in het kader van het Wegbereiderprogramma. Het doel van de interventies bij deze twee provincies was om mensen uit alle gelederen van de provinciale organisaties nader tot elkaar te brengen, om zo de effectiviteit van de inspanningen op het gebied van duurzaamheid te vergroten. Hier werd invulling aan gegeven door een aantal dagen intensief samen op te trekken, met een heldere bestuurlijke en ambtelijke opdracht en met de ambities op het gebied van klimaat en circulaire economie als gezamenlijke inzet. Zo ontstonden nieuwe verbindingen tussen verschillende mensen en afdelingen en ontstond er ook meer begrip voor elkaars belangen en werk. De gezamenlijke eindrapportage over de processen in provincie Fryslân en Drenthe is [hier](#) te vinden. Provincie Groningen heeft met beide trajecten actief meegekeken en meegeleerd.

Advies provincie Utrecht

In het tweede deel van het jaar is gewerkt aan een advies aan de provincie Utrecht, die de maatschappelijke kosten van klimaatverandering een groter gewicht wil geven in haar afwegingskader. De provincie vroeg Klimaatverbond om antwoord op twee vragen. Welk prijspeil voor CO₂e zou de provincie Utrecht kunnen hanteren in haar maatschappelijke kosten-batenanalyses? En welke relevante toepassingen van CO₂e-beprijzing zijn er naast deze toepassing en hoe kunnen deze andere toepassingen een bijdrage leveren aan de CO₂e-reductie van de provincie Utrecht? Op basis van gesprekken en werksessies met provinciale ambtenaren, beleidsdocumenten en wetenschappelijke publicaties heeft Klimaatverbond de provincie geadviseerd om een CO₂-prijs van € 875,- per ton te hanteren in haar maatschappelijke kosten-batenanalyses. Dit advies is door de provincie overgenomen. Daarnaast hebben we een overzicht gegeven van de belangrijkste andere toepassingen en instrumenten op het gebied van CO₂-monitoring en -beprijzing. Het gehele adviesrapport is [hier](#) te vinden.

Werkplaats Rekenen met de Toekomst

In 2021 startte Klimaatverbond, in samenwerking met Alliander en PIANOo, een serie webinars en werksessies, onder de noemer Werkplaats Rekenen met de Toekomst. Het doel was om inzichten over (interne) CO₂-beprijzing te verdiepen en de potentiële kracht en praktische toepassing ervan te toetsen bij publieke en semi-publieke partijen. In 2022 hebben we de Werkplaats voortgezet met opnieuw een serie online (werk)bijeenkomsten. Tijdens deze tweede jaargang werd een versnelling in het gebruik van CO₂-beprijzing zichtbaar, over de gehele linie van deelnemers. Daarmee komt de aandacht steeds meer te liggen op de praktische uitwerking. We onderscheiden hierbij op hoofdlijnen vier hoofdthema's: monitoring en rapportage, de beleids- en bestuurscyclus, instrumentatie en standaardisering in essentiële beleidsvelden, en concrete toepassing van de CO₂-prijs. De eindrapportage van 2022 staat op [onze site](#).

Aanvraag Interreg-programma: DeCarb-Pro

Eigenlijk waren we er al een paar jaar mee bezig, maar in 2022 kreeg het vorm: een aanvraag bij Interreg NWE, een Europees subsidieprogramma gericht op Noordwest-Europa. Als *lead partner* heeft Klimaatverbond samen met Climate Alliance, gemeente Amsterdam, Groene Metropool-regio Arnhem-Nijmegen, SKAO en andere partners uit Ierland, België, Frankrijk en Duitsland een aanvraag ingediend. De aanvraag is inmiddels goedgekeurd en de voorbereidingen voor uitvoering zijn in volle gang. Dit project, *DeCarb-Pro* genaamd, richt zich op de toepassing van CO₂-beprijzing bij de inkoop en aanbesteding van overheden. Daar zit een groot CO₂-reductiepotentieel. Onderdeel van het programma is het ontwikkelen van actieplannen voor lokale overheden en het uitproberen van CO₂-beprijzing via pilots, om Europese decentrale overheden van alle soorten en maten uiteindelijk in staat te stellen om CO₂-beprijzing structureel toe te gaan passen bij inkoop en aanbestedingen. Daarnaast willen we de uitstoot die vrijkomt door of via inkoop en aanbestedingen meer gaan monitoren op Europees niveau door deze uitstoot onderdeel te maken van de monitoring in het *Covenant of Mayors*.

Derde NGO-dialoog met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Net als in 2020 en 2021 is Klimaatverbond gevraagd door het ministerie van IenW om de zogenoemde NGO-dialoog te voeren in het kader van haar certificering op trede 5 van de CO₂-Prestatieladder. Het voeren van een jaarlijkse NGO-dialoog is op dit niveau een van de vereisten. In (de aanloop naar) de dialoog hebben we gekeken naar de voortgang richting het doel van 55% CO₂e-reductie in 2030. Meerdere onderwerpen kwamen aan de orde, zoals de inzet en (door)werking van de CO₂-Prestatieladder en CO₂-beprijzing op verschillende plekken in de organisatie, de verbinding tussen beleid en uitvoering, CO₂-compensatie en hoe ver de verantwoordelijkheid van een ministerie eigenlijk gaat als je het hebt over emissies verderop in de keten, zogeheten 'downstream' emissies.

CO₂-PRESTATIELADDER

Borging en organisatieverandering

Naast het technisch-inhoudelijke werk op het gebied van CO₂-beprijzing, zoals over de verschillende toepassingsvelden en de hoogte van de CO₂-prijs, werd ook in 2022 weer bevestigd dat het werk op dit thema verder gaat dan het technisch-inhoudelijke. Structurele toepassing van een CO₂-prijs – op wat voor manier dan ook – vraagt namelijk om veranderingen in de organisatie en haar manier van werken. Onder andere omdat CO₂-beprijzing en de (implementatie)vraagstukken die ermee gepaard gaan impact hebben op verschillende lagen en afdelingen in de organisatie, van overkoepelende visie en ethische vragen tot andere manieren van aanbesteden. Daarom hebben we hier doorlopend en expliciet aandacht voor binnen dit programma.

CO₂-beprijzing in de media: [klik hier](#)

Woon- en leefomgeving

Koelte

De samenwerking met TKI Urban Energy op het thema koelte is voortgezet in 2022, via de Rondetafel Koude. Deze succesvolle samenwerking leidt ertoe dat er een groeiende groep organisaties met het onderwerp bezig is, en met name dat er structureel gewerkt wordt aan een kennisagenda. Vanuit deze kennisagenda is bijvoorbeeld een onderzoek door Deltares tot stand gekomen onder de noemer '[How low can you go](#)' over welke aanvoertemperatuur nodig is in warmtenetten. Hieruit bleek dat 95% van de woningen in Nederland nu al geschikt is voor aanvoertemperaturen van max 70 C°. Zo'n 65% van de woningen kan zelfs uit de voeten met 55C° en is daarmee geschikt voor een 5e generatie warmtenet.

Daarnaast hebben we drie webinars georganiseerd voor onze leden met bijdragen van onder andere Hogeschool van Amsterdam, Universiteit Eindhoven en Deltares, als ook met NL Greenlabel vanuit de relatie tussen biodiversiteit en een koele leefomgeving. Tenslotte hebben we diverse keren de media gehaald, bijvoorbeeld via interviews op Radio1 bij Omroep Zwart en in MilieuMagazine, en is een lezing verzorgd tijdens het jaarcongres van Duurzaam Gebouwd.

Koelte in de media: [klik hier](#)

Maatschappelijke Energiedienstenorganisatie (M-Edo)

Een aantal gemeenten hebben afgelopen jaar een voorstudie uitgevoerd naar kansen en bedreigingen voor een Maatschappelijke Energiedienstenorganisatie. Het doel van dit onderzoek is te komen tot een aanpak voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving. De focus ligt hierbij op de particuliere woningvoorraad. Onze inzet is te komen tot een aanpak die schaalbaar is – en dus voor voldoende tempo kan zorgen om de klimaatdoelen te halen – én die inclusief is. Oftewel: een aanpak waar alle inwoners aan mee kunnen doen. Deze voorstudie is tot stand gekomen met financiering vanuit de European City Facility (EUCF-subsidie per gemeente). Dankzij de voorstudie start [Dieren](#) (gemeente Rheden) zelfs met tien voorbeeldwoningen. Naast de deelnemende

gemeenten, waarvan de meesten lid zijn van Klimaatverbond Nederland, hebben we onder meer samengewerkt met de BouwhulpGroep, Erasmus Universiteit, Energie Samen en LSA Bewoners.

Onze bevindingen hebben we vastgelegd in een [rapport](#). Onze conclusie is dat een M-Edo een zeer kansrijke benadering is die een antwoord biedt op belemmeringen die zowel bewoners, bedrijfsleven als gemeenten op dit moment ervaren bij het verduurzamen van de particuliere woningvoorraad.

Ons werk is daarmee geenszins af: in 2023 gaan we van theorie naar praktijk. Dit zal in stapjes moeten gebeuren omdat deze aanpak voor gemeenten echt nog onontgonnen terrein is.

Energie en Armoede

Klimaatverbond houdt zich al langere tijd bezig met inclusie in de energietransitie. Het is belangrijk dat iedereen mee kan doen. Eind 2021 zaten we dat energiearmoede een snelgroeiend probleem is: steeds meer huishoudens zijn niet of nauwelijks in staat om naast huur, hypotheek en kosten voor levensonderhoud ook nog de (gestegen) energierekening te betalen. Deze groep is bovendien amper of niet in staat te investeren in de duurzame renovatie van hun woning.

Wij constateerden dat mensen in (energie)armoede over het algemeen niet of weinig betrokken worden bij het inrichten van gemeentelijk beleid op dit vlak. Vanuit deze gedachte en in samenwerking met de Participatietafel Energie van DuurzaamDoor zijn we in 2022 gestart met een onderzoeksproject over (energie)armoede. Samen met Sterk uit Armoede en LSA bewoners zijn we ons gaan verdiepen in het beleid dat gemeenten voeren op het gebied van energiearmoede en hoe dat zich verhoudt tot de behoeften van mensen in armoede. Dit onderzoek leidt begin 2023 tot een aantal aanbevelingen die bijdragen aan een structurele aanpak van energie en armoede, waarin de doelgroep zelf een sterke positie heeft.

Kleurrijke Energieambassadeurs 2022

In 2022 heeft een tweede lichting Arnhemmers de [cursus](#) Kleurrijke Energieambassadeurs gevolgd. De cursus is een samenwerking met Bureau Wijland en de gemeente Arnhem. Het doel is om met deze laagdrempelige cursus sleutelfiguren uit de wijk, met diverse culturele achtergronden en affiniteit met duurzaamheid en energie, toe te rusten met kennis zodat zij hun achterban kunnen informeren over het belang en de noodzaak voor de transitie naar duurzame energie.

De tweede leergang in Arnhem vond plaats in mei en juni. Alle zes deelnemers begonnen de cursus met een eigen 'project' om mee aan de slag te gaan. Gedurende de vijf modules kregen zij handvatten aangereikt om hun ideeën uit te voeren. De modules zijn: positionering van de ambassadeur, inspiratie voor duurzaam handelen, de urgentie van de energietransitie, het belang van energie besparen en praktische maatregelen, en communicatievaardigheden. Na succesvolle afronding van de cursus werden de ambassadeurs toegesproken door wethouder Cathelijne Bouwkamp die ook de diploma's overhandigde.

Biodiversiteit in de woon- en leefomgeving

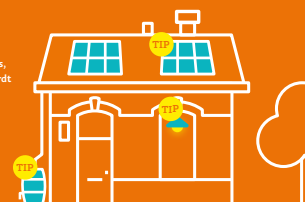
In 2022 zijn we als Klimaatverbond gaan werken aan het thema [biodiversiteit](#). Biodiversiteit is essentieel voor onze gezondheid en levenskwaliteit en is daarmee de basis van een duurzame economie en samenleving. Biodiversiteit raakt direct aan ons werk rond zowel adaptatie als mitigatie. Met de achteruitgang van biodiversiteit in onze leefomgeving verliezen we namelijk de 'ecosysteemdiensten' die ze levert, bijvoorbeeld in de vorm van schaduw, verkoeling door verdamping en sponswerking van de bodem. Ook met mitigatie is er een raakvlak: door de manier waarop we onze huizen nu bouwen en isoleren bedreigen we de habitat van diverse relevante plant- en diersoorten.

Met dit laatste onderdeel zijn we als eerste aan de slag gegaan. We hebben onderzocht in welke mate biodiversiteit een plek heeft gekregen in de warmtetransitievisies. Hieruit kwam naar voren dat biodiversiteit in de plannen van de meeste gemeenten geen rol speelt, vooral door onbekendheid met het onderwerp. Om te voorkomen dat de broodnodige verduurzaming van de gebouwde omgeving afgeremd wordt door de Wet Natuurbeheer hebben we met de Natuur- en Milieufederaties een eerste opzet gemaakt voor een kennis- en praktijkplatform. Iets dat we in 2023 met andere partners verder vormgeven.

Word energieambassadeur!

Arnhem stapt over van fossiele brandstoffen naar groene en duurzame energie. Niet alleen door de klimaatcrisis, maar ook door de hogere gasprijzen wordt duurzaam omgaan met energie steeds belangrijker. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij ons allemaal!

Help jij mee?

Biodiversiteit in de warmtetransitie

Een eerste verkenning

Hitte

Hitte krijgt landelijk steeds meer de aandacht die het nodig heeft. In de [Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid](#), die het Ministerie van Justitie en Veiligheid afgelopen jaar uitbracht, wordt hitte als een ‘waarschijnlijk en zeer ernstig risico’ omschreven. Hitte krijgt ook steeds meer media-aandacht, en ook ons werk is daarbij niet onopgemerkt gebleven. Het hitteadaptatieteam van Klimaatverbond Nederland heeft in 2022 flinke stappen gezet om hitteadaptatie in Nederland vooruit te helpen. Zo zat Madeleen Helmer in de begeleidingsgroep van het NK-WK-onderzoek ‘[Hitte in bestaande woningen 2.0](#)’ en werken we mee aan de [Menukaart hitte](#), waarvan in 2023 de eerste pilots zijn gestart.

Community of Practice Hitte van start als informeel hitteadaptatienetwerk
In 2022 is Samen Klimaatbestendig de [Community of Practice \(CoP\) Hitte](#) gestart. Klimaatverbond faciliteert deze CoP. Dit informele netwerk van decentrale overheden komt tweewekelijks bij elkaar om lokale vraagstukken en nieuwe ontwikkelingen rondom hitteadaptatie te bespreken en ervaringen uit te wisselen. Bij speciale themabijeenkomsten zijn ook externe deskundigen aanwezig om hun kennis te delen. Zo vertelde het Rode Kruis over de omgang met hitte tijdens grote evenementen, lichtte het RIVM het Nationaal Hitteplan toe, werden er wetenschappelijke updates gegeven vanuit de VU en TU Eindhoven en werden de eerste ervaringen met Code Rood-oefeningen voor hitte gedeeld. Eind 2022 hebben de deelnemers de CoP Hitte zeer positief geëvalueerd. De CoP is daarom in 2023 voortgezet.

Wijksafari Hitte pakt hitte aan op buurtniveau in Zwolle en Amsterdam
In de zomer van 2022 hebben we ook weer twee fysieke Wijksafari's Hitte georganiseerd. De eerste bijeenkomst in Zwolle vond plaats in de wijk [Holtenbroek](#). Het was een goed bezochte bijeenkomst waar buurtbewoners in gesprek gingen met gemeentemedewerkers en woningcorporaties om de belangrijkste hotspots in de buurt te identificeren en samen te kijken naar praktische oplossingen. Duurzaam Holtenbroek, de aangesloten buurtorganisatie, neemt de leiding in het vervolg. De tweede bijeenkomst was in Amsterdam Nieuw-West. Ook hier was weer een bont gezelschap aan mensen aanwezig om samen te werken aan minder hittestress in de buurt.

Inzichten uit de Verenigde Staten voor Code Rood voor hitte in Nederland
Op 24 mei organiseerden we een druk bezocht [webinar](#) met Vivek Shandas (Professor Portland State University) en Jonna Papaefthimiou (Oregon State Resilience officer) over de lessen die ze in Portland (Oregon, Verenigde Staten) geleerd hebben van de extreme hittegolf die hen in 2021 trof. Hun ervaringen zijn heel leerzaam voor ons, met name bij het ontwikkelen van een Code Rood-scenario voor hitte. De uitwisseling wordt in 2023 voortgezet.

Het werk dat we verricht hebben is niet onopgemerkt gebleven in 2022. Gedurende de zomer kwamen we regelmatig aan het woord in diverse media. Zo deden we tijdens de zomer onder andere ons verhaal over hitteplannen en beleid in Nederland, evenementen en hitte, hitte in de woning en aircogebruik bij onder meer NOS, Trouw, de Volkskrant, het NRC en lokale omroepen.

[Hitte in de media: klik hier](#)

Energiebesparing

Energiebesparing is dé sleutel om klimaatverandering te beperken. Hier is nog enorm veel klimaatwinst te behalen en hoe simpel het besparen van energie ook klinkt: in de praktijk blijkt energie besparen nog een flinke uitdaging. Daarom heeft Klimaatverbond Nederland ook in 2022 weer volop ingezet op energiebesparingsactiviteiten.

Warmetruiendag

In de [Warmetruiendag](#)-editie van 11 februari 2022 werd een ongemakkelijk verhaal aangekaart. Apparaten worden zuiniger en schoner, we bouwen geen tochtige huizen meer en toch is in 16 jaar, sinds we de verjaardag vieren van het Kyoto-protocol, ons gezamenlijk CO₂-plafond alleen maar dichterbij gekomen: ons 'CO₂-budget' raakt op. We laten nog steeds heel veel potentie door energiebesparing liggen. Ter inspiratie van de deelnemers zijn diverse laagdrempelige filmpjes geproduceerd. In dit stookseizoen golden nog volop maatregelen tegen corona en werkten veel mensen nog thuis. Dat was een moeilijke basis voor het organiseren van collectieve acties bij overheden, op scholen, bij bedrijven, in instellingen en andere organisaties. Ondanks dit gegeven is het toch gelukt om 65.000 deelnemers warm te krijgen voor energiebesparing en gedragsverandering.

Warmetruiendag

Shirtjesdag

In al die jaren Warmetruiendag is de wereld flink opgewarmd en de koeltevraag voor gebouwen neemt daardoor jaarlijks toe. En daarmee neemt ook het energiegebruik in de zomer flink toe. Aan de koeltevraag kan op diverse manieren tegemoetgekomen worden en het gebruik van airco's is op veel plekken niet nodig of niet behulpzaam omdat daarmee de omgeving ook weer warmer wordt. Daarom is in 2022 gewerkt aan de zomerse variant van Warmetruiendag: [Shirtjesdag](#). Shirtjesdag draait om het verminderen van het energieverbruik in de zomer door in te zetten op gedragsverandering, het gesprek aan te gaan over werkomstandigheden en kledingnormen en gaat samen op zoek naar leuke, duurzame manieren om koel te blijven. In 2022 zijn we gestart met de ontwikkeling van deze campagne. Het motto van deze campagne: koel minder koel!

Shirtjesdag

Energiebesparingscoalitie

Klimaatverbond zet zich samen met vele collega-organisaties actief in om het gas- en energieverbruik in woningen en gebouwen te verminderen en maakt daarom deel uit van de Energiebesparingscoalitie

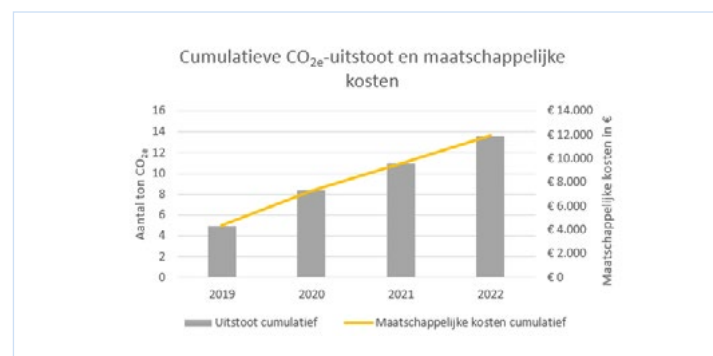
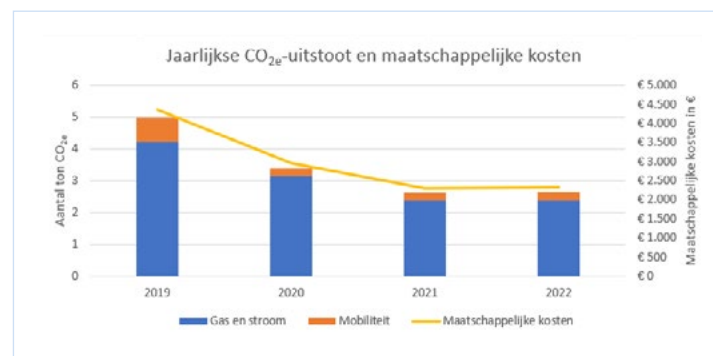
die in 2022 is gevormd. Vanuit deze coalitie worden gezamenlijke acties uitgezet en ondersteunt de coalitie de campagne 'Zet ook de knop om', een campagne van de ministeries BZK en EZK, die in het najaar van 2022, in samenwerking met Milieu Centraal is gestart. Wij brachten deze campagne via de [website](#), nieuwsbrief en social media kanalen onder de aandacht bij onze achterban.

Doe de check

Met organisaties uit de coalitie, Techniek Nederland en VNO-NCW hebben we ook de tool 'Doe de check!' ontwikkeld. Deze tool is specifiek gericht op ondernemers en helpt ze bij het inregelen van de klokthermostaat door 5 kritische basisvragen (en bijbehorende voorbeelden) voor te leggen. Hiermee worden de werkelijke energiebehoeften achterhaalt, waarna klimaatinstallaties beter afgestemd kunnen worden op de werkelijke dagelijkse (koelte/warmte)behoefte. De tool werd in 2022 opgetuigd met als doel ondernemers te informeren, inspireren en activeren om zelf stappen te zetten in het verlagen van het energieverbruik. Vanuit Klimaatverbond hebben we hieraan meegewerkt om onze achterban een laagdrempelig instrument in handen te geven waarmee de lokale ondernemers ondersteund worden in het nemen van energiebesparende maatregelen en daarmee ook geld te besparen.

CO₂-Prestatieladder

Klimaatverbond is sinds 2020 gecertificeerd op de CO₂-Prestatieladder, op niveau 3 (van de 5). De primaire reden om zelf een certificaat te halen is dat we vinden dat overheden een voorbeeldfunctie hebben bij het klimaatbestendig maken van onze samenleving en dat wij, als vereniging van overheden, diezelfde rol hebben. Inzicht in onze uitstoot heeft er ook voor gezorgd dat wij onze eigen CO₂-voetafdruk hebben verkleind. In het jaar 2022 met bijna 50% ten opzichte van het eerste meetjaar en we hopen deze lijn verder door te kunnen zetten. Om deze emissiereductie te bereiken hebben we vooral maatregelen genomen in ons kantoorpand in Arnhem en daar ligt ook in de toekomst nog de grootste uitdaging.

30 jaar Klimaatverbond Nederland

In 2022 bestond Klimaatverbond 30 jaar. In ons jubileumjaar organiseerden we diverse gerichte activiteiten om kennis te delen, uit te wisselen en in gesprek te gaan over dilemma's en vragen van de leden van onze vereniging, achterban, onze partners en experts over impactvol lokaal klimaatbeleid.

Webinars

Een van die initiatieven waren inhoudelijke webinars over de verschillende klimaatthema's waarop wij de weg bereiden. Die webinars organiseerden we zowel voor als mét onze leden en werden inhoudelijk ondersteund door experts uit het werkveld:

- De wijkgerichte energietransitie via de samenlevingsroute (Woon- en Leefomgeving)
- Het nut van een klimaatfonds (CO₂-beprijzing)
- De integrale aanpak van hitteadaptatie (Hitteadaptatie)
- Hoe organiseer je het maatschappelijke samenspel voor de wijktransitie? (Maatschappelijke Energiedienstenorganisatie)
- Koeltebehoefte als de blinde vlek in het klimaatdebat (Koelte)

De meeste webinars werden voorafgegaan met een korte introductievideo, waarin leden, partners en andere experts vanuit verschillende invalshoeken het betreffende thema inleiden. Alle bovengenoemde webinars werden druk bezocht, direct of middels terugkijken.

[Klik hier om de video's en webinars van 2022 terug te kijken](#)

Digitale magazines

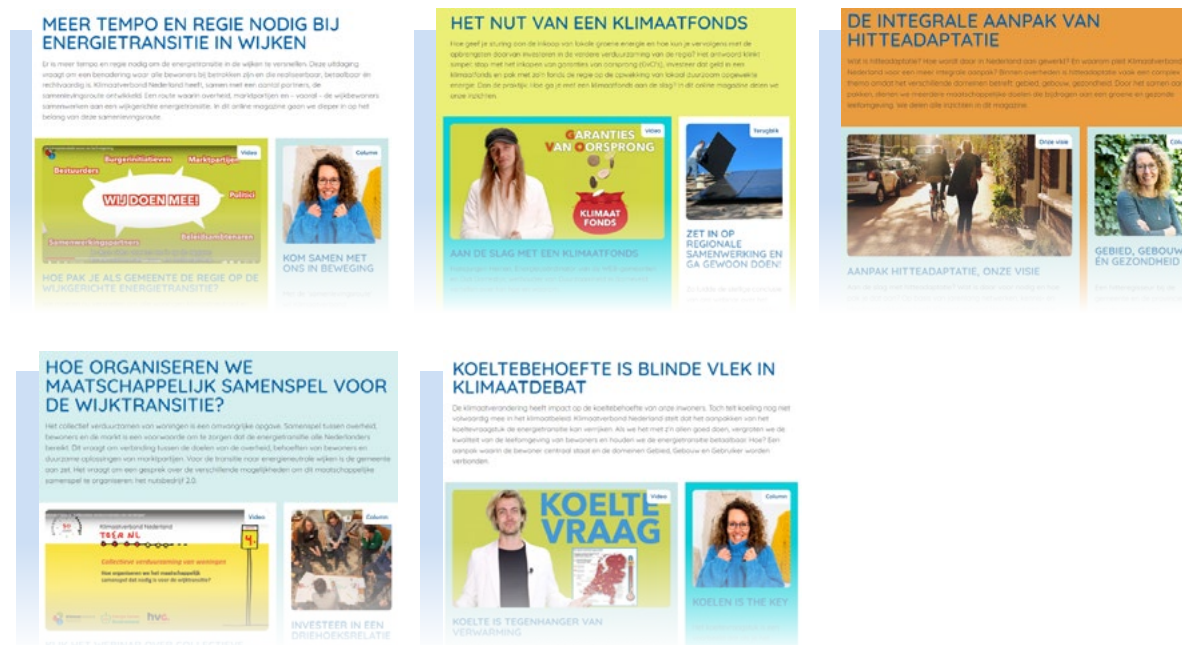
In aanloop naar en na afloop van elk webinar gaven we een digitaal magazine uit dat dieper inging op het thema van het betreffende webinar. In het magazine hebben we ons werk op dat thema toegelicht aan de hand van columns, essays en video's vanuit verschillende invalshoeken in samenwerking met leden, partners en experts. De digitale magazines zijn zo ingericht dat ze nog steeds een up-to-date inzicht en handelingsperspectief bieden.

[Klik hier om de magazines terug te lezen](#)

Week van Lokaal Klimaatbeleid 2022

Het jubileumjaar sloten we af met de Week van Lokaal Klimaatbeleid. Met deze week borduurden wij voort op een succesvolle eerste editie die we in 2021 organiseerden. Tijdens de Week van Lokaal Klimaatbeleid gaven we een vervolg aan een aantal thema's die al eerder tijdens webinars werden besproken en werden er met de thema's Energiebesparing en Energie en Armoede ook die vraagstukken inhoudelijk behandeld. Ook voor deze reeks was veel interesse.

[Klik hier om de webinars van de Week van Lokaal Klimaatbeleid terug te kijken](#)

Communicatie

Ons 30-jarig jubileum bood de gelegenheid om met een frisse blik te kijken naar onze organisatie, kennis, middelen en mogelijkheden. Daarom zijn we in 2022 gestart met het ontwikkelen van een nieuw communicatiewerkplan dat we in 2023 en verder volop in de uitvoering brengen, zodat we nog beter kunnen vertellen wat we doen, waarom, hoe en met wie.

Website

In 2022 is er vanuit Klimaatverbond volop gecommuniceerd. Dat is ook te zien in de communicatiecijfers. Onze website werd 21.000 keer bezocht. Een groei van 59% ten opzichte van 2021 (ongeveer 13.000 bezoekers). De bezoekers van afgelopen jaar hadden veel aandacht voor ons werk en onze (online) bijeenkomsten. Lees wat we nog meer doen: www.klimaatverbond.nl.

Nieuwsbrief

We verzonden 8 uitgebreide nieuwsbrieven naar zo'n 3.700 abonnees. In de nieuwsbrieven geven we vaak een samenvatting van de meest recentelijke ontwikkelingen in ons werk, delen we interessante (online) bijeenkomsten, doen we soms een beroep om deel te nemen aan acties en bieden we gelegenheid om onze webinars terug te kijken.

Altijd op de hoogte blijven? Meld je aan voor de nieuwsbrief:

<https://klimaatverbond.nl/nieuwsbrief/>.

Sociale media

Op de sociale media-accounts zijn we het meest actief op Twitter (13.639 volgers, peildatum oktober 2022), LinkedIn (1.282 volgers, peildatum oktober 2022) en Facebook (519 volgers, peildatum oktober 2022).

YouTube

In 2022 is ons YouTube-kanaal verder uitgebreid en overzichtelijk ingedeeld. Maar liefst 19 nieuwe video's werden afgelopen jaar gedeeld van webinars die we in 2022 organiseerden.

<https://www.youtube.com/@klimaatverbondnederland>.

In de media

In 2022 was er ook volop media-aandacht voor ons werk. Hieronder een bloemlezing gerangschikt op onderwerp.

Hitte

NOS

18 juli 2022

[Woningen warmen te veel op, 'zelfs nu is het buiten fijner'](#)

19 juli 2022

[Vaker extreme hitte in Nederland: hoe ziet zomer er in toekomst uit?](#)

Volkskrant

18 juli 2022

[Hete zomers maken airco ongekend populair: een vloek en een zegen](#)

Trouw

13 augustus 2022

[Gemeenten hebben nauwelijks beleid voor extreme hitte, een van de meest dodelijke klimaatrisico's](#)

Nrc

19 juli 2022

[Nederland is niet voorbereid op nog extremere hitte](#)

Binnenlands Bestuur

13 augustus 2022

[Gemeenten doen nauwelijks aan hittebeleid](#)

Duurzaam Gebouwd

2 augustus 2022

[Hittegroep probeert hoofd koel te houden](#)

De Stentor

18 juli 2022

[Roep om gekoelde noodopvang bij extreme hitte: 'Kwetsbare mensen zijn de pineut'](#)

Stadszaken

3 augustus 2022

['Laat stedelijk groen en woning meer in elkaar overlopen'](#)

Gemeente.nu

21 maart 2022

[Klimaatadaptieve, biodiverse gemeente? 'Betrek je burgers'](#)

Den Haag FM

25 februari 2022

[Haags Hitteplan ligt klaar voor hete zomer: koelteplekken en water voor ouderen en daklozen](#)

RTV Utrecht

8 april 2022

[Alle Utrechtse gemeenten in 2023 een hitteplan: 'Als we nu beginnen zijn we nog op tijd'](#)

Koelte

Duurzaam Gebouwd

18 juli 2022

[Na Transitievisie Warmte tijd voor Koelte?](#)

30 augustus 2022

[Koeltebehoefte is blinde vlek in klimaat-debat](#)

Binnenlands bestuur

19 augustus 2022

[Koeling moet onderdeel zijn van warmte-visies](#)

One World

14 juli 2022

[Een airco thuis? Beter koel bouwen](#)

CO₂-beprijzing

Trouw

18 augustus 2022

[Compenseren vertraagt de energietransitie juist](#)

13 september 2022

[Zonder duurzaamheid heeft de economie geen toekomst](#)

Overig

Trouw

Trouw

15 maart 2022

[Meer wegen zijn niet de kern van goed mobiliteitsbeleid](#)

BouwhulpGroep

Bouwhulp

18 februari 2022

[Werkwijze voor de renovatie van 50 duizend private woningen](#)

Interviews

NPO Radio 1

7 augustus 2022

[De Nacht is Zwart \(vanaf min. 03:55\)](#)

Warmetruiendag

Marie-Claire

marie claire

10 februari 2022

[Net op tijd voor Warmetruiendag: deze trui spotten we overal op Instagram](#)

RTL Nieuws

rtl nieuws

9 februari 2022

[Op warmetruiendag is een warme trui dit jaar geen overbodige luxe](#)

Weer.nl

11 februari 2022

[Aangenaam zonnetje tijdens Warmetruiendag](#)

Reformatorisch Dagblad

10 februari 2022

[„De beste besparing is minder verbruik”](#)

Trouw

Trouw

10 februari 2022

[Hoodie of ambachtelijk breisel: wat dragen we op warmetruiendag?](#)

11 februari 2022

[Websites kosten energie. Hoe maak je een klimaatvriendelijke site die ook nog leuk is](#)

NOS Jeugdjournaal

NOS Jeugdjournaal

11 februari 2022

[Deze school viert Warmetruiendag met warme sjaal](#)

EO

11 februari 2022

[Bijbelse tips voor Warme Truiendag](#)

Gelderlander

11 februari 2022

[Steeds minder echte wol in onze truien, en daardoor worden ze minder warm](#)

+ veel lokale en regionale media

Klimaatverbond
Nederland